

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત, અમદાવાદ ખાતે

ટેક્સ અપીલ નંબર ૧૪/૨૦૦૪

સાથે

ટેક્સ અપીલ નંબર ૬/૨૦૦૪

સાથે

ટેક્સ અપીલ નંબર ૧૨૯૫/૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. જે. ઠાકર

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે?	
૨.	રિપોર્ટ્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	

૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	
૫.	સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે નહિ?	

=====

સી.આઈ.ટી-આઈ.... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ભરત વી. પટેલ.... સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી કે. એમ. પરીખ, અપીલકર્તા(ઓ) નંબર ૧ તરફે વકીલ

શ્રી બી. એસ. સોપારકર, સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રીમતી સ્વાતી સોપારકર, વકીલ સાથે વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એસ. ઝવેરી અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ: ૨૩/૧૨/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. એસ. ઝવેરી)

૧. ઇન્કમ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ બેંચ (જે હવે પછી 'ટ્રિબ્યુનલ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ થઈને, મહેસૂલ/અપીલકર્તાએ નીચેના હુકમોને પડકારતી હાલની ટેક્સ અપીલો દાખલ કરી છે

ટેક્સ અપીલ નંબર	કોના કહેવાથી	ટ્રિબ્યુનલના હુકમની તારીખ	આઈ.ટી.એ. નંબર	આકારણી વર્ષ
૧૪/૨૦૦૪	મહેસૂલ વિભાગ	૨૭.૦૬.૨૦૦૩	૨૨૪૧/Ahd/૨૦૦૨	૧૯૯૮-૯૯
૦૬/૨૦૦૪	કરદાતા	૨૭.૦૬.૨૦૦૩	૨૨૪૧/Ahd/૨૦૦૨	૧૯૯૮-૯૯
૧૨૯૫/૨૦૧૦	મહેસૂલ વિભાગ	૧૮.૦૧.૨૦૧૦	૧૬૪૫/Ahd/૨૦૦૬	૨૦૦૨-૦૩

૧.૧ આ અપીલો આ માનનીય અદાલત દ્વારા કાયદાના નીચે મુજબના મહત્વના પ્રશ્નોની વિચારણા માટે એડમિટ કરવામાં આવી હતી:

ટેક્સ અપીલ નંબર ૧૪/૨૦૦૪

"માલિક - કર્મચારી સંબંધ અપીલકર્તા અને પ્રોક્ટર એન્ડ ગેમ્બલ કંપની, યુ.એસ.એ. (પીજી - યુ.એસ.એ.) વચ્ચે અસ્તિત્વમાં નહોતો તેવા કથિત આધારે આઈ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૭(૨)(iii) હેઠળ અથવા અધિનિયમની કલમ ૨૮(iv) હેઠળ પરકિવઝિટ તરીકે ગણવા સામે સ્ટોક એપ્રિશિયેશન રાઈટ્સ (એસ.એ.આર.એસ.) ના રિડેમ્પશન પર મળેલ રકમ એટલે કે રૂ. ૬,૮૦,૪૦,૭૨૪/- ની રકમને મૂડી નફા તરીકે ગણવામાં શું ઇન્કમ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ કાયદાની દૃષ્ટિએ સાચી હતી."

ટેક્સ અપીલ નંબર ૬/૨૦૦૪

"શું કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, મેળવવાની કોઈ પડતર ન ધરાવતા સ્ટોક એપ્રિશિયેશન રાઈટ્સના રિડેમ્પશન પર અપીલકર્તાને મૂડી નફો થયો હોવાનું ઠરાવવામાં આઈ.ટી.એ.ટી. કાયદાની દૃષ્ટિએ યોગ્ય હતી?"

ટેક્સ અપીલ નંબર ૧૨૯૫/૨૦૧૦

"શું એમ્પ્લોઈઝ સ્ટોક ઓપ્શન પ્લાન (ઈ.ઓ.એસ.પી.) ના વિકલ્પનો ઉપયોગ કરવા પર મળેલ રૂ. ૨૦,૩૩,૯૧૬/- ની રકમને ટૂંકા ગાળાના મૂડી નફા તરીકે ગણવાને બદલે લાંબા ગાળાના મૂડી નફા તરીકે ગણવામાં એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ

કાયદાની દૃષ્ટિએ અને તથ્યો પર યોગ્ય છે?"

૨. આ અપીલોમાં સમાવિષ્ટ સામાન્ય તથ્યો એ છે કે આવકનું રિટર્ન દાખલ કરતી વખતે, અપીલકર્તાઓએ ઇન્કમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ (જે હવે પછી 'અધિનિયમ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૧૭(૨)(iii) હેઠળ સ્ટોક એપ્રિશિયેશન રાઇટ્સના રિડેમ્પશન પર મળેલ રકમનો ઉમેરો પરકિવઝિટ તરીકે કર્યો હતો. આ અપીલોમાં સમાવિષ્ટ મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે આવા વ્યવહારોમાંથી ઉદ્ભવતા નફાને ટૂંકા ગાળાના મૂડી નફા તરીકે ગણવો કે લાંબા ગાળાના મૂડી નફા તરીકે ગણવો. આ અપીલોમાં ટ્રિબ્યુનલે એવો અભિપ્રાય આપ્યો છે કે સ્ટોક ઓપ્શન્સ એ મૂડી સંપત્તિ છે અને અવેજ માટે મેળવેલ સંપત્તિ છે અને તેનાથી થતો નફો મૂડી નફા કર પાત્ર છે જેને આ અપીલોમાં અપીલકર્તા દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો છે. મહેસૂલ ટ્રિબ્યુનલના એ તારણથી નારાજ છે કે પ્રશ્ન હેઠળની રકમ અધિનિયમની કલમ ૧૭(૨)(iii) હેઠળ અથવા વિકલ્પે અધિનિયમની કલમ ૨૮(iv) હેઠળ પણ પગાર અને પરકિવઝિટ તરીકે કરપાત્ર નહોતી.

૩. અપીલકર્તા તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી. એસ. સોપારકરે રજૂઆત કરી હતી કે હાલની ટેક્સ અપીલોમાં ઉઠાવવામાં આવેલા કાયદાના પ્રશ્નો (૨૦૦૮) ૨૯૭ આઈ.ટી.આર. ૧૬૭ (એસ.સી.) માં રિપોર્ટ થયેલ કમિશનર

ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ, બેંગ્લોર વિ. ઇન્ફોસિસ ટેકનોલોજીસ લિમિટેડના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને હવે રેસ જ્યુડિકાટા નથી જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે.

"૭. આકારણી વર્ષો ૧૯૯૭-૯૮, ૧૯૯૮-૯૯ અને ૧૯૯૯-૨૦૦૦ દરમિયાન સદર ૧૯૬૧ ના અધિનિયમમાં એવી કોઈ જોગવાઈ નહોતી જેણે ઈ.એસ.ઓ.પી. દ્વારા મળતા લાભને ખાસ કરીને આવક તરીકે કરપાત્ર બનાવ્યો હોય. તે માત્ર ૧.૪.૨૦૦૦ થી જ ખાસ કરીને કરપાત્ર બન્યો જ્યારે કલમ ૧૭(૨)(iii એ) દાખલ કરવામાં આવી.

૯. વિચારણા માટેનો પ્રશ્ન એ છે કે જ્યારે વોરંટ મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા ત્યારે અથવા જ્યારે કર્મચારીમાં વિકલ્પ નિહિત થયો હતો ત્યારે અથવા જ્યારે વિકલ્પોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો ત્યારે અથવા જ્યારે લોક-ઇન શરતો દૂર કરવામાં આવી હતી ત્યારે અથવા જ્યારે શેરબજારમાં શેરો વેચવાના હતા ત્યારે પરકિવઝિટ ઉપાર્જિત થઈ હોવાનું કહી શકાય કે કેમ. આકારણી અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ, પરકિવઝિટ મૂલ્ય એ વિકલ્પના ઉપયોગના પરિણામે કર્મચારી(ઓ) દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી કુલ રકમ કે જે રૂ. ૬.૪૬ કરોડ હતી અને જે તારીખે શેરોનું બજાર મૂલ્ય કુલ રૂ. ૧૭૧ કરોડ હતું તે વચ્ચેનો તફાવત હતો. તેથી, આકારણી અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ, જે તારીખે

વિકલ્પોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો તે તારીખે લાભ ઉદ્ભવ્યો. આ કેસમાં આપણે ૧.૪.૨૦૦૦ પહેલાના સમયગાળા સાથે સંબંધ ધરાવીએ છીએ.

૧૨. ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૯૯ દ્વારા ૧.૪.૨૦૦૦ થી દાખલ કરાયેલ કલમ ૧૭(૨)(iii એ) સ્પષ્ટતાત્મક હતી અને તેથી, પશ્ચાતવર્તી સ્વરૂપની હતી તેવી ડિપાર્ટમેન્ટ વતી કરવામાં આવેલી દલીલમાં પણ અમને કોઈ તથ્ય જણાતું નથી.

૧૫. કમિશનર ઓફ ઇન્કમ-ટેક્સ, બેંગ્લોર વિ. બી.સી. શ્રીનિવાસ સેટ્ટી [(૧૯૮૧) ૧૨૮ આઈ.ટી.આર. ૨૯૪ (એસ.સી.)] ના કેસમાં આ અદાલતે ઠરાવ્યું કે ૧૯૬૧ ના અધિનિયમ હેઠળનો આકારણી ખંડ અને ગણતરીની જોગવાઈ એ એક સંકલિત સંહિતા છે. ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૯૯ હેઠળ પ્રથમ વખત દાખલ કરાયેલ પદ્ધતિ કે જેના દ્વારા ઉપર જણાવેલ રીતે પડતર સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી તે ૧.૪.૨૦૦૦ પહેલા નહોતી. નવી પદ્ધતિ માત્ર ૧.૪.૨૦૦૦ થી દાખલ કરવામાં આવી હતી. ખંડ (iii એ) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ પડતર શબ્દની ઉપરોક્ત વ્યાખ્યા સાથે, વિકલ્પનું મૂલ્ય નિર્ધારિત કરવા યોગ્ય બન્યું. ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૯૯ ના મેમોરેન્ડમમાં એવું કહેવા માટે કંઈ નથી કે આ નવી પદ્ધતિ પશ્ચાતવર્તી રીતે કામ કરશે. વધુમાં, ઉપર દર્શાવેલ રીતે પડતર સ્પષ્ટ કરતી પદ્ધતિને ધારાસભા સ્પષ્ટપણે તેમ જ કહે ત્યાં સુધી પશ્ચાતવર્તી રીતે વાંચી શકાય નહીં. તે પશ્ચાતવર્તી રીતે અમલમાં મૂકવા માટે

સક્ષમ નહોતી. ૧.૪.૨૦૦૦ સુધી, પડતર શબ્દની વ્યાખ્યાના અભાવે, વિકલ્પનું મૂલ્ય નિર્ધારિત કરવા યોગ્ય નહોતું. અમારા મતે, ખંડ (iii એ) સ્પષ્ટતાત્મક નથી. તદુપરાંત, કલમ (iii એ) માં નિર્દિષ્ટ જામીનગીરીઓ શબ્દોનો અર્થ પ્રથમ વખત ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૯૯ દ્વારા ૧.૪.૨૦૦૦ થી વ્યાખ્યાયિત અથવા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો. તદુપરાંત, ખંડ (iii એ) માં ફાળવેલ કે ટ્રાન્સફર કરેલ શબ્દોએ ૧.૪.૨૦૦૦ પછી જ બાબતો સ્પષ્ટ કરી હતી. છેલ્લે, એ નિર્દેશ કરી શકાય છે કે ખંડ (iii એ) ને પણ પાછળથી ૧.૪.૨૦૦૧ થી દૂર કરવામાં આવ્યો છે. ઉપરોક્ત કારણોસર, અમારા મતે ખંડ (iii એ) ને પશ્ચાતવર્તી તરીકે વાંચી શકાય નહીં."

૩.૧ આમ, ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે વૈધાનિક આદેશના અભાવે સંભવિત લાભને 'પગાર' શીર્ષક હેઠળ આકારણી પાત્ર કર્મચારી(ઓ) ની 'આવક' તરીકે ગણી શકાય નહીં.

૪. ડિપાર્ટમેન્ટ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે. એમ. પરીખ ઉપરોક્ત બાબતને વિવાદિત કરવાની સ્થિતિમાં નથી અને કોઈ પણ વિપરીત નિર્ણય દર્શાવવા અને/અથવા નિર્દેશ કરવાની સ્થિતિમાં નથી.

૫. ડિપાર્ટમેન્ટ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પરીખ અને અપીલકર્તા તરફે

ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી સોપારકરને સાંભળ્યા પછી અને અહીં ઉપર પુનઃઉત્પાદિત કરેલ આપણી સમક્ષ વિચારણા માટે રજૂ કરાયેલા પ્રશ્નો પર વિચાર કર્યા પછી અને ઇન્ફોસિસ ટેકનોલોજીસ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા, હાલની અપીલોમાં ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નોનો અપીલકર્તાની તરફેણમાં ઉત્તર આપવો જરૂરી છે. અમે તેના માટે વધુ વિસ્તૃત કારણો આપતા નથી કારણ કે ઇન્ફોસિસ ટેકનોલોજીસ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે વિકલ્પના ઉપયોગની તારીખે શેરોના બજાર મૂલ્યમાં તફાવત અને સદર વિકલ્પોના ઉપયોગના પરિણામે કર્મચારીઓ દ્વારા 'ચૂકવવામાં આવેલી' કુલ રકમને પરકિવઝિટ મૂલ્ય તરીકે ગણવામાં મહેસૂલે ભૂલ કરી હતી કારણ કે લોક-ઇન મુદત દરમિયાન શેરોના ભવિષ્યના બજાર મૂલ્યની આગાહી કરવા માટે કર્મચારીઓને રોકડ આવક નહોતી અને જે તારીખે વિકલ્પનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો તે તારીખે જે લાભ થયો હતો તે માત્ર એક કાલ્પનિક લાભ હતો જેનું મૂલ્ય અનિશ્ચિત હતું.

૬. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતા, હાલની અપીલોમાં વિચારણા માટે ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્નોનો અપીલકર્તાની તરફેણમાં અને મહેસૂલની વિરુદ્ધમાં ઉત્તર આપવામાં આવે છે. ટ્રિબ્યુનલ સ્ટોક એપ્રિશિયેશન રાઇટ્સના રિડેમ્પશન પર મળેલ રકમને ઇન્કમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૧૭(૨)(iii) હેઠળ પરકિવઝિટ તરીકે

ગણવા સામે મૂડી નફા તરીકે ગણવામાં અને એમ્પ્લોઈઝ સ્ટોક ઓપ્શન પ્લાન (ઇ.ઓ.એસ.પી.) ના વિકલ્પનો ઉપયોગ કરવા પર મળેલ રકમને ટૂંકા ગાળાના મૂડી નફા તરીકે ગણવાને બદલે લાંબા ગાળાના મૂડી નફા તરીકે ગણવામાં સાચી હતી. જોકે, મેળવવાની કોઈ પડતર ન ધરાવતા સ્ટોક એપ્રિશિયેશન રાઈટ્સના રિડેમ્પશન પર અપીલકર્તાને મૂડી નફો થયો હોવાનું ઠરાવવામાં ટ્રિબ્યુનલ વ્યાજબી ન હતી. ટેક્સ અપીલોનો તદ્દઅનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(કે. એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)

(કે. જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

દિવ્યા

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.